

Садржај

Предговор 5

I Праисторија и стари Исток

Рађање цивилизације 7

1. Постанак човека и праисторија 8

2. Млађе камено доба 14

3. Промена начина живота
у млађем каменом добу 16

4. Прва цивилизација: Сумери 20

5. Историја Месопотамије
(2500 пре н. е.–612 пре н.е) 26

Хамурабијев законик (анализа извора) 30

6. Египат, дар Нила 31

7. Мале државе са различитим цртама 37

8. Нововавилонско и Персијско царство 41

9. Индија, Кина 45

Праисторија и древни Исток
(Сумирање градива – питања и задаци) ... 51

II Стари Грци

Хелада, колевка Европе 52

10. Почети грчке историје 53

11. Настанак полиса 57

12. Борба аристократије и демоса
за грађанска права у Атини 61

Грчка митологија 65

13. Религија, нит која је повезивала Грке 67

14. Спарта – један другачији грчки пут 72

15. Грчко – персијски ратови
(492–448. пре н. е) 75

16. Златно доба и пад Атине 81

17. Грчка свакидашњица, уметност и наука 86

18. Јединство Хеладе – Александар Велики ... 92

Доба Хеленизма

(III век пре н. е. I век пре н. е) 97

Хелада у старом веку

(3. миленијум н. е – III век пре н. е)

(Питања и задаци на крају поглавља) 101

III Стари Рим

На путу према Европи 102

20. Почети историје Старог Рима 103

21. Рим у доба Републике 107

22. Освајање Италије 110

23. Пунски ратови и освајање Медитерана ... 113

24. Криза републиканског уређења 117

25. Пут ка аутократији 120

26. Настанак самовлашћа 123

27. Римска свакидашњица и празници 130

28. Први векови царства 134

23. Века кризе и доминат 139

30. Настанак хришћанства 142

Вера, нада, љубав – Изводи из Новог завета

(Час анализе извора) 146

31. Распад Римског царства 149

32. Пад Западног римског царства 152

33. *Карпатски басен у римско доба* 155

Рим у старом веку (753 пре н. е – 476. године)

(Сумирање градива – питања и задаци) ... 159

IV Рани средњи век

Препород Европе 160

34. Нове краљевине
на рушевинама Западног римског царства .. 161

35. Настанак папске институције –
новији талас сеобе народа 164

36. Криза и успон на Западу 170

37. Од Источног римског царства до Византије – Источне регије Европе	175
38. Појава ислама и територијална освајања..	180
<i>Рани средњи век (V век–X век)</i>	
<i>(Сумирање градива – питања и задаци) .....</i>	184

V Историја Мађара до оснивања државе

<i>Судбински кораћи Мађара .....</i>	186
39. Почети мађарске историје.....	187
40. Сеобе Мађара по источноевропској степи	191
41. Освајање домовине	194
42. Од насељавања до формирања државе	199

<i>Историја Мађара до оснивања државе (4. миленијум пре н. е.– 1000. година) (Питања и задаци на крају поглавља).....</i>	205

VI Свакодневни живот, историја начина живљења (Модули)

A) Веза човека и природе у митовима.....	206
Б) Масовне забаве у старом веку.....	209
В) Породица у старом веку.....	212
Г) Школа у старом веку	215
Д) Различите теорије, митови у праисторији Мађара.....	219
<i>Хронолошка табела .....</i>	222
<i>Регистар појмова .....</i>	231
<i>Сликовни прилози.....</i>	I–VIII

СЛИКЕ НА НАСЛОВНОЈ СТРАНИ:

горе:

Фигура рањеног ратника, украс храма у Афеу (око 500. године пре н. е);

на средини, лево:

Бокал и шоља за пиће из блага нађеног у Нађсентмиклошу (Nagyszentmiklós);

на средини, десно:

Пробушени рог ирваса, из пећине у Пандоу (Шпанија). Дужина: 16,5 cm. Вероватно је служио као помоћно средство при изградњи копља и харпуна;

дале, лево:

Статуа богиње Шиве, која плеше. Бронзана статуа из јужне Индије, с почетка XII века н. е. ;

дале, на средини:

Портрет Сципиона Африканца;

дале, десно:

Венера из Ментона. Женски идол, висок свега 6 cm. (Сен-Жермен-ан-Ле)

СЛИКЕ НА ПОЛЕЋИНИ УЏБЕНИКА:

горе, лево:

Краљ Давид између алегорије мудрости и прорицања; илустрација кодекса из XIII века (Ватиканска библиотека);

горе, десно:

Куан-јун спасава душу, одводећи је на онај свет (цртеж из доба Минг, из старе Кине);

дале:

Фреска са делфинима из палате у Кнососу (Крит)